

DALIŞ ACİLLERİ

4.

BÖLÜM

Süha SERİN¹

GİRİŞ

Dalış acilleri genel literatürde “disbarizm” başlığı altında incelenir. Disbarizm tanımı; çevre basıncında meydana gelen değişikliklerin, insan vücudu üzerine olan patofizyolojik etkilerini ifade eder. Disbarizme bağlı gelişen başlıca patolojiler dekompresyon hastalığı ve arteriyel gaz embolisidir.

DALIŞ FİZYOLOJİSİ

Bir dalgıcın dalış ilişkili bir yaralanmasını değerlendirmek için, dalış fizyolojisi, gazların fiziki ve basınç fiziki iyi bilinmelidir. Çünkü, her gaz her derinlikte farklı özellik gösterir. Bu özellikleri sayesinde, gazlar farklı dalış türleri için tek başına veya kombine olarak kullanılabilir. Dalış için en sık kullanılan gazlar; hava, oksijen, nitrojen, helyum ve argondur. Örneğin derin dalışlarda (derinlik> 55m), nitrojen narkozunun olası etkisini azaltmak için genellikle “helioks” (helyum ve oksijen kombinasyonu) kullanılabilir. Bunlara ek olarak, su altında vücutta biriken nitrojeni boşaltmalarını sağlamak için su yüzeyine çıkmadan önce sık derinliklerde bekleme zamanını (dekompresyon) azaltmak için de “nitrox” (nitrojen ve oksijen kombinasyonu) kullanılabilir.

Hobi amaçlı dalışlar genellikle 40 metreden daha sık sularda yapılır. Hobi amaçlı (<40 metre) dalışlarda, basınçlı hava solumak için “scuba” (self contained underwater breathing apparatus - bağımsız su altı solunum cihazı) kullanılır. Scuba kullanılan dalışlarda solunan gazın yaklaşık %78'i azottur. Nitrojen, su altındaki hidrostatik basınç ile plazmada çözülür ve dokulara geçer. Derin metrelere, gazlar çözelti olarak kaldığı için dalgıç problem yaşamaz. Dalgıçların su altı derinliği ve dalış süresi arttıkça dokular ve kanın nitrojenle (ve diğer gazlarla)

¹ Doktor öğretim üyesi, Balıkesir Üniversitesi Tıp Fakültesi, suhaserin@gmail.com

ACİL SERVİS YÖNETİMİ VE TEDAVİ

Dalış yaralanması hastalarının acil servis yönetimi ve tedavisi standart bir yaklaşımı takip etmelidir. Rutin laboratuvar testleri, oksijen ve intravenöz sıvı uygulamalarının yanı sıra, detaylı bir hastalık öyküsü (dalış ile ilgili ve çevresel) tedavi yönetimi için çok önemlidir. Nörolojik, kardiyolojik, pulmoner semptomları olan hastalar; şiddetli, artan veya destek tedavi ile gerilemeyen semptomları olan hastalar ve embolik dalış yaralanmaları olan hastalar derhal en yakın acil hiperbarik tedavi merkezine nakledilmelidir.

TABURCULUK

Her hasta kendine özgü olmasına rağmen, dekompresyon hastalığı olan birçok hasta tedavi ve takip sonrasında güvenle taburcu edilebilir.

DALIŞTAN SONRA UÇUŞ

Dalış eğitimindeki en önemli faktörlerden biri, dalgıcın dalıştan veya dalışla ilgili bir yaralanmadan sonra uçmak için ne kadar beklemesi gerektiğidir. Bir hastayı uçuş sınırlamaları hakkında bilgilendirmemek, ciddi yaralanma riskine yol açabilir. Genellikle dalıştan sonraki ilk 12- 24 saat uçuş önerilmez. Bir dalgıç dekompresyon zorunluluğu olmayan tek bir dalıştan sonra uçuşu en az 12 saat ertelemelidir. Çok günlük ve uzun süreli dalışa katılan dalgıç, son dalıştan sonra en az 24 saat uçuşu ertelemelidir. Dekompresyon hastalığı geçiren dalgıçlara; hastalık tablosu tip I ise tedaviden sonra 3 ile 7 gün; tip II ise tedaviden sonra 4 hafta boyunca uçuş önerilmez.

KAYNAKÇA

1. Adams, J. G. (2012). Emergency medicine E-book: clinical essentials (expert consult--online). Elsevier Health Sciences.
2. Walls, R., Hockberger, R., Gausche-Hill, M. (2017). Rosen's emergency medicine-concepts and clinical practice e-book. Elsevier Health Sciences
3. Piantadosi C, Brown S. Diving medicine and near drowning. In: Hall JB, Schmidt GA, Wood LDH, editors. Principles of critical care. 3rd ed. New York: McGraw-Hill; 2005
4. Bookspan J. Diving and hyperbaric medicine review for physicians. Kensington, Md: Undersea and Hyperbaric Medical Society; 2000.
5. Bove AA, Davis J. Bove and Davis' diving medicine. 4th ed. Philadelphia: Saunders; 2004.
6. Shockley L. Scuba diving and dysbarism. In: Hockberger RM, Walls JA, Marx RS, et al, editors. Rosen's emergency medicine. 6th ed. St. Louis: Mosby; 2006.
7. Merritt D. Mending the bends—assessment, management, and recompression therapy. Flagstaff, Ariz: Best Publishing; 2006.
8. U.S. Department of Commerce. NOAA Navy diving manual. 5th ed. Flagstaff, Ariz: Best Publishing; 2005.
9. Rutkowski D. UHMS diving accident and management manual. Undersea and Hyperbaric Medical Society. Flagstaff, Ariz: Best Publishing; 1989.